

Briselē, 2026. gada 16. jūlijā
(OR. en)

12011/26

DUAL USE 53

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 25. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 296 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par to, kā tiek īstenota Regula (ES) 2021/821, ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 296 final.

Pielikumā: COM(2026) 296 final

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 25.6.2026.
COM(2026) 296 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenota Regula (ES) 2021/821, ar ko izveido Savienības režīmu divējāda
lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu
kontrolei**

{SWD(2026) 162 final}

1. IEVADS UN KOPSAVILKUMS

1.1. Ievads

Šajā ziņojumā sniegta informācija par ES eksporta kontroles un pārskatītās 2021. gada 20. maija Regulas (ES) 2021/821 (“Divējāda lietojuma preču regula” jeb “regula”)¹ īstenošanu 2024. gadā kopā ar agregētiem ES un dalībvalstu eksporta kontroles datiem par 2024. gadu.

Šis gada ziņojums atspoguļo ES apņemšanos saskaņā ar regulu uzlabot informācijas apmaiņu par dalībvalstu licencēšanas lēmumiem eksporta kontroles jomā, lai palielinātu pārredzamību.

Kā prasīts regulā un lai uzlabotu datu vākšanas procesu, Komisija 2024. gada 17. janvārī publicēja vadlīnijas, par kurām panākta vienošanās ar dalībvalstīm un kurās izklāstīta licencēšanas datu un citu datu vākšanas un apstrādes metodika, lai sagatavotu ES gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta kontroli². Ņemot to visu vērā, Komisija sagatavoja šo ziņojumu, izmantojot arī informāciju, ko dalībvalstis³ sniegušas divējāda lietojuma preču koordinācijas grupā (*DUCG*). Apjoma dēļ dalībvalstu sniegtie dati par 2024. gadu ir apkopoti dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim gada ziņojumam.

1.2. Kopsavilkums

Atļautās divējāda lietojuma preču tirdzniecības kopējā vērtība 2024. gadā bija 77,6 miljardi EUR, t. i. 3 % no kopējā preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES⁴. Vērtības ziņā visnozīmīgākie licenču veidi bija visaptverošās eksporta atļaujas (36,5 miljardi EUR), individuālās eksporta atļaujas (24 miljardi EUR) un ES vispārējās eksporta atļaujas (9 miljardi EUR).

Apjoma ziņā 2024. gada divējāda lietojuma preču tirdzniecība atbilst 133 470 atļaujām un paziņojumiem. Uz lielāko daļu darījumu attiecas ES vispārējās eksporta atļaujas (89 388), kam seko valsts vispārējās eksporta atļaujas (23 406) un individuālās licences (18 549).

Tajā pašā gadā tika ziņots par 487 atteikumiem 0,2 miljardu EUR vērtībā, kas liecina, ka tika atteikta tikai neliela daļa ES eksporta (0,01 % no kopējā ES ārējā preču eksporta vērtības tajā gadā).

Ziņojumā ir sniegta informācija, kas apkopota no pieejamajiem datiem. Ņemot vērā atšķirīgo praksi un atļauju veidus katrā dalībvalstī, tajā nav sniegts precīzs atļautās tirdzniecības sadalījums pa preču veidiem vai galamērķiem attiecībā uz visaptverošajām eksporta atļaujām, kas 2024. gadā veidoja 47 % no atļautās vērtības. Neraugoties uz to, tomēr ir lietderīgi apsvērt tendences, kas saistītas ar citiem atļauju veidiem (individuālajām un vispārējām eksporta atļaujām), kuras attiecas uz 44 % no atļautās vērtības.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/821 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei (pārstrādāta redakcija) (OV L 206, 11.6.2021., 1. lpp.): <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>.

² Komisijas Ieteikums (ES) 2024/214 (2024. gada 10. janvāris) par datu vākšanas un apstrādes metodikas vadlīnijām, lai sagatavotu gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontroli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821 (OV L 204/214, 17.1.2024.): <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj>.

³ Dažu dalībvalstu kompetentās iestādes par divējāda lietojuma preču tirdzniecību ziņo arī publiski.

⁴ Tas ietver brīvprātīgus datus par valsts vispārējo eksporta atļauju un ES vispārējo eksporta atļauju izmantošanu.

2024. gadā individuālo un vispārējo eksporta atļauju augstākās vērtības (1. attēls) atbilda šādām pozīcijām: kodolmateriāli, iekārtas, rūpnīcas un iekārtas (22 %), informācijas drošība un kriptanalīzes preces un iekārtas (21 %), pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas (9 %), kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot bezpilota lidaparātus) (8 %), citas/sarakstā neiekļautas preces (8 %). 1. attēlā uzskaitītie preču veidi kopumā veido 90 % no šo atļauju vērtības.

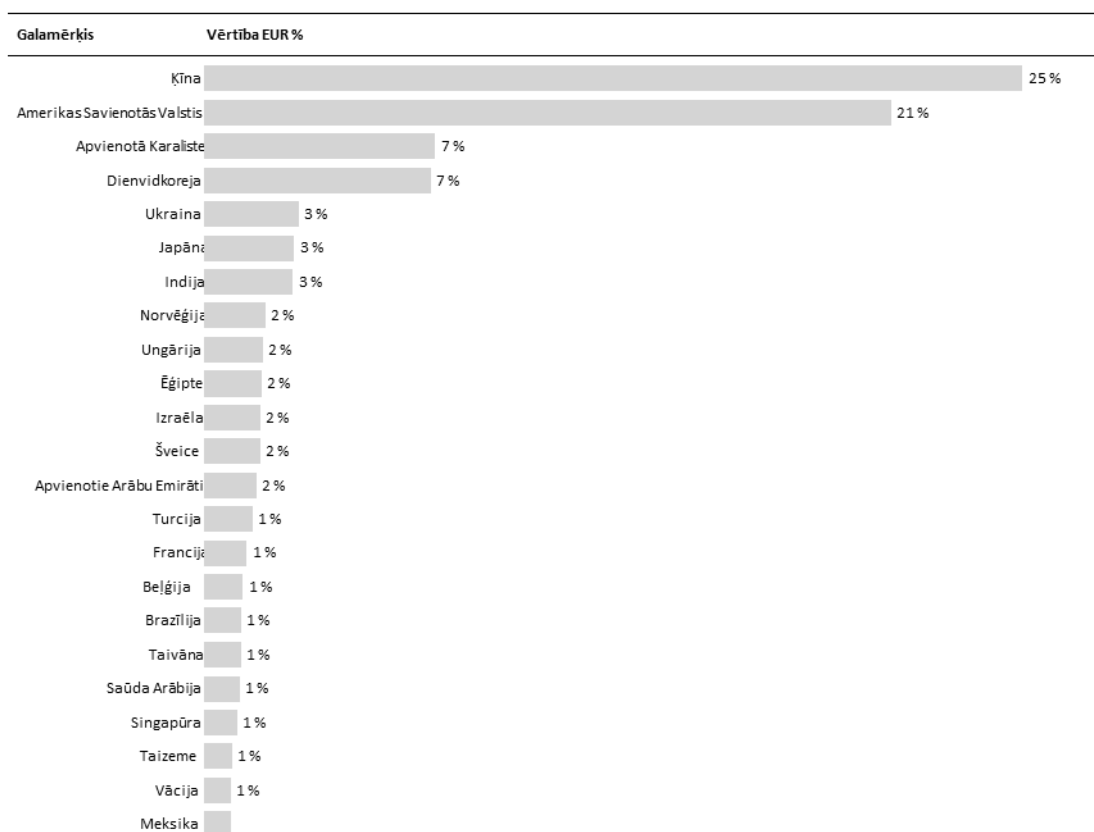
**Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2024/214 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām
Galvenie preču veidi pēc individuālo un vispārējo eksporta atļauju vērtības**

Preces veids	Vērtība EUR %
0EC1 Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	22 %
5EC2 Informācijas drošības un kriptanalīzes preces un iekārtas	21 %
3EC4 Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas	9 %
9EC1 Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot bezpilota lidaparātus)	8 %
XEC1 Citas/sarakstā neiekļautas preces	8 %
0EC3 Kodolmateriālu ražošanas un iekārtu tehnoloģija	5 %
2EC1 Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	4 %
2EC2 Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	3 %
5EC3 Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	3 %
6EC2 Lāzeri, saistītais aprīkojums un materiāli	2 %
0EC2 Kodolmateriālu ražošanas un iekārtu programmatūra	2 %
9EC3 Raķetes un kosmosa kuģi	2 %
1EC6 Toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, saistītās aizsardzības un atklāšanas iekārtas un komponenti	2 %

1. attēls. Vērtības ziņā galvenie preču veidi, uz kuriem attiecas individuālās un vispārējās eksporta atļaujas

Galvenie individuālo un vispārējo eksporta atļauju galamērķi (2. attēls) ir Ķīna (25 %), Amerikas Savienotās Valstis (21 %), Apvienotā Karaliste (7 %), Dienvidkoreja (7 %) un Ukraina (3 %). Šo sarindojumu ietekmē ES *GEA* svērums, it īpaši EU001 (8,6 miljardi EUR), kas veido lielu daļu no kopējās vērtības, kura atļauta saskaņā ar eksporta atļaujām. Rezultātā vispārējās eksporta atļaujās norādītie galamērķi, it īpaši ES *GEA* EU001, ieņem nozīmīgu vietu sarindojumā, savukārt sarakstā nav pilnībā atspoguļota tādu konkrētu galamērķu nozīme, kuri saņem ievērojamus eksporta *apjomus* saskaņā ar visaptverošām eksporta atļaujām, piemēram, Taivāna, Brazīlija, Singapūra un Izraēla. 2. attēlā uzskaitītie galamērķi kopā atbilst 90 % no to individuālo un vispārējo eksporta atļauju vērtības.

Vērtības ziņā galvenie galamērķi ārpus ES, uz kuriem attiecas individuālās un vispārējās eksporta atļaujas

2. attēls. Vērtības ziņā galvenie galamērķi ārpus ES, uz kuriem attiecas individuālās un vispārējās eksporta atļaujas

Turklāt dalībvalstis ziņoja par stabilu darbinieku skaitu, kas 2024. gadā strādāja pie regulas administrēšanas un izpildes, salīdzinot ar 2023. gadu. Jāatzīmē arī tas, ka paziņoto pārkāpumu skaits palielinājās no 192 pārkāpumiem 2023. gadā līdz 270 pārkāpumiem 2024. gadā. Šajā kontekstā administratīvie sodi un kriminālsodi vai naudas sodi, ko (jebkura attiecīgā valsts izpildes aģentūra) piemērojusi par eksporta kontroles noteikumu pārkāpumiem, palielinājās no 122 sodiem 2023. gadā līdz 144 sodiem 2024. gadā.

Ziņojumā īpaša uzmanība pievērsta kibernetizācijas preču licencēšanai, ar ko tiek īstenota ES apņemšanās efektīvi novērst risku, ka kibernetizācijas preces tiek izmantotas saistībā ar iekšējām represijām un/vai cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību nopietnu pārkāpumu izdarīšanu. 2024. gadā dalībvalstis saņēma kopā 320 pieteikumus par minēto preču eksportu. Visvairāk pieteikumu tika iesniegts par preču veidu “Telesakaru pārtveršanas sistēmas” (233 pieteikumu). Tajā pašā laikposmā tika izdotas 293 atļaujas un 13 atteikumi. Minētie skaitļi arī liecina par diezgan stabilu licenču skaitu kibernetizācijas precēm salīdzinājumā ar 2023. gadu⁵, savukārt atteikumu skaits, šķiet, samazinās⁶.

⁵ 2023. gadā par kibernetizācijas precēm tika izdotas 330 licences.

⁶ 2023. gadā par kibernetizācijas precēm tika izdoti 20 atteikumi.

Saistībā ar dažātajām 2024. gadā sāktajām darbībām Komisija un dalībvalstis turpināja koncentrēties uz pārskatītajā regulā paredzēto prasību un pilnvarojumu izpildi. Tā ietvaros tika turpināts darbs dažātajās tehnisko ekspertu grupās, lai uzlabotu kibernetizācijas preču kontroli un eksporta kontroles izpildi, pievērstos jaunajām tehnoloģijām un izstrādātu ES spēju veidošanas un apmācības programmas dalībvalstu licencēšanas un izpildes iestādēm.

Šīs saskaņā ar Divējāda lietojuma preču regulu īstenotās darbības arī ļaus ES efektīvāk sadarboties ar partneriem, lai veicinātu globālu kontroles konvergenci, mazinātu tirdzniecības saspīlējumu, palielinātu paredzamību uzņēmumiem, veicinātu ES vērtības un uzturētu starptautisko mieru un drošību.

2. POLITIKAS UN TIESISKĀ REGULĒJUMA ATTĪSTĪBA

2.1. Eksporta kontroles politika

2.1.1. ES eksporta kontroles efektīva īstenošana saskaņā ar Divējāda lietojuma preču regulu

Komisija un dalībvalstis 2024. gadā turpināja regulas īstenošanu vairākās jaunās jomās, piemēram, pārredzamības, izpildes panākšanas un spēju veidošanas jomā. *DUCG* ir bijusi liela nozīme, kā aprakstīts turpmāk 3. iedaļā, un tā ir paplašinājusi ES eksporta kontroles iestāžu infrastruktūru ar vairāku ekspertu grupu darbībām, kuru mērķis ir izstrādāt jaunas rīcībpolitikas, vadlīnijas, procedūras utt.

Regulā uzsvars ir likts arī uz kibernetizācijas preču eksporta kontroli. Ar to tiek mazināts iespējamais risks, ka šādas preces varētu tikt eksportētas no Eiropas Savienības ar nolūku tās ļaunprātīgi izmantot saistībā ar nopietniem cilvēktiesību vai starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem. Šajā kontekstā Komisija 2024. gada 16. oktobrī publicēja kibernetizācijas preču eksporta vadlīnijas, kas darītas pieejamas saskaņā ar regulas 5. pantu, lai galvenokārt eksportētājiem viestu skaidrību par to, kā pirms kibernetizācijas preču eksportēšanas nodrošināt pienācīgu rūpību un iekšējās atbilstības pārbaudes⁷.

⁷ Komisijas Ieteikums (ES) 2024/2659 (2024. gada 11. oktobris) par kibernetizācijas preču eksporta vadlīnijām, kas darītas pieejamas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/821 5. pantu, C/2024/7035 (OV L 2024/2659, 16.10.2024.): <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/2659/oj>.

2.1.2. Eksporta kontrole saskaņā ar Komisijas balto grāmatu

Komisijas 2024. gada 24. janvārī publicētajā baltajā grāmatā ir ierosinātas īstermiņa un vidēja termiņa darbības divējāda lietojuma preču eksporta kontroles koordinācijas uzlabošanai ES. Starp galvenajiem Komisijas ierosinātajiem pasākumiem bija 1) tādu divējāda lietojuma preču iekļaušana ES kontroles sarakstā (I pielikums), uz kurām nav attiecināta kontrole daudzpusējos režīmos sakarā ar kavēšanos lēmumu pieņemšanā; 2) eksporta kontroles politiskās koordinācijas augsta līmeņa forums; 3) mehānisms, ar ko labāk koordinēt jaunus valstu kontroles sarakstus un 4) ES Divējāda lietojuma preču regulas agrīna izvērtēšana. No 2024. gada 2. februāra līdz 30. aprīlim par balto grāmatu notika sabiedriskā apspriešana, kurā tika saņemtas 23 atbildes, kas tika izmantotas Komisijas iekšējās apspriedēs. Kopš baltās grāmatas publicēšanas Komisija ir aktīvi virzījusi uz priekšu katru no šiem pasākumiem. Eiropas Savienības Padome uz balto grāmatu atbildēja savos 2024. gada pavasarī pieņemtajos secinājumos⁸.

2.1.3. Eksporta ierobežojumi attiecībā uz produktiem, kas paredzēti Krievijai

Visa 2024. gada laikā Eiropas Savienība turpināja aktīvi pastiprināt divējāda lietojuma preču eksporta ierobežojumus saistībā ar sankcijām pret Krieviju, tai skaitā pieņemot trīs sankciju paketes un īpaši paplašinot divējāda lietojuma “progresīvo tehnoloģiju preču” eksporta ierobežojumus, ņemot vērā informāciju no kaujas lauka, un vēršoties pret vienībām, kas saistītas ar Krievijas militārrūpnieciskajiem objektiem gan Krievijā, gan trešās valstīs⁹. Komisija 2024. gada septembrī publicēja norādījumus nozarei, kurus izstrādāja un par kuriem vienojās G7 locekļi un Komisija, lai palīdzētu nozarei labāk identificēt Krievijas praksi izvairīties no sankcijām, aizsargātu G7 tehnoloģiju pret piesavināšanos, novērstu kaitējumu reputācijai un mazinātu atbildības risku, vienlaikus atbalstot eksporta kontroles un sankciju efektivitāti¹⁰.

Turklāt Komisija un dalībvalstis aktīvi piedalījās globālajā koalīcijā pret Krieviju vērsto sankciju jomā (*GECC*)¹¹, kurā ir 39 locekļi, kas, reaģējot uz Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā 2022. gada februārī, ir īstenojuši būtībā līdzīgu eksporta kontroli. *GECC* mērķis ir liegt Krievijai un Baltkrievijai piekļuvi precēm, tehnoloģijām un programmatūrai, kas nepieciešamas, lai turpinātu agresiju Ukrainā, un tādējādi atstāt to aizsardzības, kosmiskās aviācijas un jūrmniecības nozari bez svarīgiem materiāliem.

2.1.4. Sadarbība ar trešām valstīm 2024. gadā

ES un ASV Tirdzniecības un tehnoloģiju padomes sestā ministru sanāksme notika 2024. gada 4. un 5. aprīlī Lēvenā¹². Gan ES, gan ASV atzina ES un ASV TTP lomu eksporta kontroles

⁸ Eiropadome, Eiropadomes sanāksmes secinājumi (ST 9439 2024 COR 1).

⁹ ES Padome, paziņojums presei “Krievijas agresijas karš pret Ukrainu: ES pieņem 15. ierobežojošo pasākumu kopumu”: <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2024/12/16/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-eu-adopts-15th-package-of-restrictive-measures/>.

¹⁰ Krievijas eksporta kontroles un sankciju apiešanas novēršana – atjaunināti norādījumi rūpniecības nozarēm: https://finance.ec.europa.eu/news/sanctions-vis-vis-russia-commission-publishes-g7-industry-guidance-preventing-sanctions-evasion-2024-09-24_en.

¹¹ *GECC* locekļi ir Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Austrālija, Dienvidkoreja, 27 ES dalībvalstis, Islande, Japāna, Jaunzēlande, Kanāda, Lihtenšteina, Norvēģija, Šveice un Taivāna.

¹² 2021. gada jūnijā ES un ASV izveidoja Tirdzniecības un tehnoloģiju padomi, kas pirmo reizi tikās Pitsburgā 2021. gada 29. septembrī un vienojās par vērienīgu kopīgo paziņojumu, cita starpā piesakot sadarbību eksporta

koordinēšanā, kas noteikta, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā, un apņēmas vēl vairāk saskaņot savas attiecīgās prioritātes¹³.

Komisija 2024. gada 8. un 9. oktobrī Briselē rīkoja ceturto dialogu par eksporta kontroles pārvaldību ar nosaukumu “Catch-all Controls and Recommendations on Related Internal Compliance Programs for Companies”, kas tika organizēts ES partneru (*EUP2P*) eksporta kontroles programmas ietvaros, iesaistot partnervalstis un organizācijas. Dialogs palīdzēja stiprināt tīklu veidošanu, palielināt informētību un veidot spējas starp *EUP2P* partnervalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām attiecībā uz visaptverošas eksporta kontroles īstenošanu un praktisku piemērošanu un saistīto atbilstības nodrošināšanas praksi saskaņā ar ES stratēģiskajiem tirdzniecības kontroles satvariem.

Visbeidzot, ES un Norvēģija 2024. gada 6. februārī rīkoja ES un Norvēģijas eksporta kontroles dialogu. Puses apsprieda regulatīvās norises eksporta kontroles jomā, dalījās viedokļos par problemātiskajiem galamērķiem un apsprieda sankcijas pret Krieviju. Norvēģija informēja ES par saviem plāniem izveidot jaunu eksporta kontroles un sankciju departamentu (*DEKSA*), kas būs atbildīgs par analīzi, licencēšanu un izpildi.

2.2. ES kontroles saraksta atjauninājumi

Regulas I pielikumā iekļautajā ES kontroles sarakstā būtībā ir uzskaitītas divējāda lietojuma preces (ieskaitot programmatūru un tehnoloģijas), attiecībā uz kurām jāveic kontrole, jo tās var izmantot gan civiliem, gan militāriem mērķiem. Saraksts tiek regulāri atjaunināts, lai atspoguļotu izmaiņas daudzpusējos eksporta kontroles režīmos, piemēram, Vasenāras vienošanās izmaiņas un izmaiņas Austrālijas grupā, Kodolmateriālu piegādātāju valstu grupā un raķešu tehnoloģiju kontroles režīmā (*MTCR*).

Komisija 2024. gada 5. septembrī pieņēma I pielikuma ikgadējo atjauninājumu, kas stājās spēkā 2024. gada 8. novembrī, saskaņojot ES Divējāda lietojuma preču regulu ar lēmumiem, kas 2023. gadā oficiāli pieņemti kā daļa no daudzpusējiem režīmiem¹⁴. Atjauninātajā sarakstā ir iekļauti jauni ieraksti kodolelektrostaciju un kodoliekārtu jomā, kā arī papildu toksīni, ķīmiskie prekursori un trokšņa mazināšanas iekārtas.

2.3. Valstu īstenošanas un izpildes pasākumi

Divējāda lietojuma preču regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Tās I pielikumā ir iekļauts kopējs saraksts ar precēm, kas atvasinātas no daudzpusējiem eksporta kontroles režīmiem un kas jāpakļauj kontrolei visās dalībvalstīs. Taču tajā ir paredzēts, ka dalībvalstis var veikt konkrētus valsts pasākumus, lai īstenotu regulas konkrētus noteikumus, un ka informācija par valsts pasākumiem Komisijai ir jāpublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Publicēšana nodrošina piemērojamo noteikumu pārredzamību

kontroles jomā. Viena no 10 darba grupām pievēršas eksporta kontrolei, informācijas apmaiņai un darbam ar tādiem tematiem kā tiesību aktu un regulējuma attīstība, riska novērtējumi un licencēšanas labā prakse, kā arī pieejām atbilstības nodrošināšanai un izpildei nozarē. Šīs darba grupas mērķis ir arī veicināt konverģentu pieeju izmantošanu paaugstināta riska divējāda lietojuma tehnoloģiju kontrolē un kopīgi informēt nozari par divējāda lietojuma preču eksporta kontroli.

¹³ Paziņojums preseī: “EES un ASV turpina ciešu sadarbību tirdzniecības un tehnoloģiju jomā laikā, kad risinās globālas problēmas”, 2024. gada 5. aprīlis: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_24_1827.

¹⁴ KOMISIJAS DELEGĒTĀ REGULA (ES) .../..., ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821 attiecībā uz divējāda lietojuma preču sarakstu: https://policy.trade.ec.europa.eu/news/2025-update-eu-control-list-dual-use-items-2025-09-08_en.

un atspoguļo ES centienus atbalstīt eksportētāju veiktās kontroles konsekventu un efektīvu īstenošanu visā ES.

Informatīvajā paziņojumā, kas publicēts 2024. gada 2. oktobrī¹⁵, ir sniegta dalībvalstu informācija par to, kā tās izmanto regulā paredzētās iespējas, tai skaitā par starpniecības un tranzīta kontroles paplašināšanu, kontroles piemērošanu arī sarakstā neuzskaitītām precēm sabiedrības drošības un cilvēktiesību apsvērumu dēļ, valsts vispārējo eksporta atļauju ieviešanu un kontroles piemērošanu sarakstā neuzskaitītu preču pārvadājumiem ES teritorijā.

2.4. Eksports no Ziemeļīrijas

Divējāda lietojuma preču eksports no ES uz Apvienoto Karalisti tika pakļauts kontrolei saskaņā ar regulu pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības 2021. gada 1. janvārī¹⁶. Īpaša kārtība ir noteikta Protokolā par Ziemeļīriju ("ZĪ protokols")¹⁷, kas paredz, ka regulu piemēro Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju¹⁸ un Apvienotā Karaliste Regulas kontekstā ir kompetentā iestāde attiecībā uz eksportu no Ziemeļīrijas uz ārpussavienības valstīm. Komisija ir izstrādājusi speciālu, drošu elektronisku rīku, kas palīdz apmainīties ar informāciju ar Apvienotās Karalistes kompetento iestādi, kura atbild par regulas piemērošanu attiecībā uz preču plūsmu Ziemeļīrijā un eksportam no tās, un šis rīks tika izmantots visu 2024. gadu. Tas dod Apvienotās Karalistes iestādēm iespēju piekļūt informācijai par atteikumiem, ko par būtībā identiskiem darījumiem izdevušas ES dalībvalstis, un divpusēji apspriesties ar izdevēju dalībvalsti, kā paredzēts regulā.

3. DIVĒJĀDA LIETOJUMA PREČU KOORDINĀCIJAS GRUPAS DARBĪBAS

Divējāda lietojuma preču koordinācijas grupa (*DUCG*), ko vada Komisija, pulcē ekspertus no Komisijas un dalībvalstīm, lai izskatītu jebkādos jautājumus, kas saistīti ar eksporta kontroles piemērošanu¹⁹. 2024. gadā *DUCG* noturēja astoņas sanāksmes: 16. janvārī, 14. martā, 16. maijā, 3. jūlijā, 12. septembrī, 4. oktobrī, 6. novembrī un 11. decembrī.

3.1. Apspriedes par īstenošanas jautājumiem – vispārīgas informācijas apmaiņa

Komisija un dalībvalstu pārstāvji *DUCG* apmainījās ar informāciju par eksporta kontroles jautājumiem, it īpaši:

- tehnoloģiju nemateriālas nodošanas (*ITT*) īstenošana;
- valsts vispārējās licences;
- atļaujas lieliem projektiem;
- "eksportētāja" definīcija;
- regulas 16. panta 1. punkta interpretācija;

¹⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:C_202405881.

¹⁶ Pa šo laiku Apvienotā Karaliste iekļauta ES vispārējā eksporta atļaujā EU001.

¹⁷ OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp. ("Izstāšanās līgums").

¹⁸ ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un tā paša protokola 2. pielikuma 47. iedaļa.

¹⁹ Šis ziņojums ir arī regulā prasītais gada ziņojums par *DUCG* darbībām, pārbaudēm un apspriedēm.

- tranzīta kontroles īstenošana;
- tehniskās palīdzības kontroles īstenošana;
- Savienības preču reeksports no trešām valstīm; kā arī
- režīms precēm, kas uz laiku ievestas Savienībā.

3.2. Vadlīnijas

Pēc diskusijām *DUCG* ietvaros Komisija publicēja vadlīnijas kibernetizācijas tehnoloģiju eksportētājiem un vadlīnijas datu vākšanai un apstrādei par eksporta kontroli.

Pirmkārt, Komisija 2024. gada 17. janvārī publicēja vadlīnijas par datu vākšanu un apstrādi eksporta kontroles vajadzībām²⁰. Minētajās vadlīnijās ir noteiktas sīki izstrādātas procedūras licencēšanas datu vākšanai no valstu iestādēm, lai uzlabotu pārredzamību un informācijas apmaiņu. Tas ļauj ES gada eksporta kontroles ziņojumā iekļaut detalizētāku statistiku par atļaujām un atteikumiem. Uzlabojot publisko ziņošanu, vadlīniju mērķis ir sniegt eksportētājiem, pilsoniskajai sabiedrībai un sabiedrībai skaidrāku priekšstatu par ES eksporta kontroles īstenošanu, atbalstīt dialogu ar trešām valstīm un veicināt labu ziņošanas praksi starptautiskā mērogā.

Otrkārt, Komisija 2024. gada 16. oktobrī publicēja vadlīnijas kibernetizācijas preču eksportētājiem nolūkā palielināt informētību par šādu preču ļaunprātīgas izmantošanas riskiem un nodrošināt eksportētājiem praktiskus instrumentus, lai novērtētu šādas ļaunprātīgas izmantošanas iespējamo ietekmi uz cilvēktiesībām²¹. Vadlīniju mērķis ir padarīt ES eksporta kontroli efektīvāku un konsekvētāku visās dalībvalstīs, palīdzot eksportētājiem veikt pienācīgas pārbaudes, izmantojot pakāpenisku pieeju darījumu izvērtēšanai. Vadlīnijas stiprina 2023. gada Eiropas ekonomiskās drošības stratēģijas “aizsardzības” pīlāru, veicinot atbildīgu un drošu eksporta praksi.

3.3. Tehniskās informācijas apmaiņa: tehnisko ekspertu grupas

Dalībvalstu kompetentās iestādes divējāda lietojuma preču koordinācijas grupā nodrošināja tehniskās zināšanas, tādējādi palīdzot atjaunināt ES kontroles sarakstu, un iesaistījās diskusijās par vairākiem konkrētiem īstenošanas jautājumiem, kas minēti iepriekš.

Komisijas vadībā *DUCG* arī sāka iniciatīvas, lai risinātu konkrētus tehniskās īstenošanas jautājumus. Tas, kāds tieši ir tehnisko ekspertu grupu uzdevums, tagad ir norādīts regulas 24. panta 3. punktā.

²⁰ Komisijas Ieteikums (ES) 2024/214 (2024. gada 10. janvāris) par datu vākšanas un apstrādes metodikas vadlīnijām, lai sagatavotu gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontroli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821 (OV L 2024/214, 17.1.2024.): <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj>.

²¹ Komisijas Ieteikums (ES) 2024/2659 (2024. gada 11. oktobris) par kibernetizācijas preču eksporta vadlīnijām, kas darītas pieejamas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/821 5. pantu, C/2024/7035 (OV L 2024/2659, 16.10.2024.): <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/2659/oj>.

Saskaņā ar regulas 25. pantu izveidotā izpildes koordinācijas mehānisma (*ECM*) locekļi 2024. gadā tikās sešas reizes, lai atbalstītu informācijas apmaiņu un tiešu sadarbību starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm un izpildes iestādēm.

Visbeidzot, Spēju veidošanas tehnisko ekspertu grupa (*CB-TEG*) 2024. gada 13. martā un 17. maijā rīkoja trešo un ceturto progresu sanāksmi, kas bija veltītas attiecīgi 2024. gada prioritāšu noteikšanai un ikgadējā spēju veidošanas pasākuma temata atlasei un par tā organizēšanu atbildīgo komandu izveidei. Pēc tam 2024. gada 18. septembrī Budapeštā notika ES spēju veidošanas tehniskais seminārs par divējāda lietojuma ierobežojošiem pasākumiem, ko rīkoja prezidējošā valsts Ungārija, līdztekus 17. *JRC-NNSA*²² licencēšanas semināram par to pašu tematu, bet ar papildu lekcijām un plašāku trešo valstu dalību.

3.4. Tehniskais atbalsts ES kontroles saraksta un valstu īstenošanas pasākumu atjauninājumu sagatavošanā

DUCG 2024. gada 14. martā rīkoja tehniskās informācijas sesiju, lai palīdzētu sagatavot priekšlikumu Komisijas deleģētajai regulai, ar ko atjaunina ES kontroles sarakstu. Komisija 2024. gada 5. septembrī pieņēma deleģēto aktu.

DUCG arī palīdzēja atjaunināt 2024. gada 2. oktobrī publicēto oficiālo informatīvo paziņojumu par valsts pasākumiem un 2024. gada 27. septembrī pārskatīt valstu kontroles sarakstu ES apkopojumu²³.

3.5. Licencēšanas un īstenošanas datu apmaiņa

DUCG sāka 2022. un 2023. gada licencēšanas datu vākšanu saskaņā ar 2024. gada vadlīnijām par datu vākšanu un apstrādi, lai papildinātu 2025. gada 30. janvārī publicēto gada ziņojumu.

3.6. IT rīki informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm un elektroniskajai licencēšanai

Komisija ar *DUCG* atbalstu turpināja izstrādāt Divējāda lietojuma preču elektronisko sistēmu (*DUeS*) kā ES divējāda lietojuma preču eksporta kontroles tīkla IT mugurkaulu. Šai platformai ir būtiska nozīme regulas efektīvā piemērošanā.

Tika izstrādātas vai atjauninātas šādas *DUeS* funkcijas, kas

1. ļauj dalībvalstīm kopīgot ar Komisiju licencēšanas datus, kā noteikts Divējāda lietojuma preču regulas 26. panta 3. punktā, saskaņā ar vadlīnijām, kuras izstrādātas kopā ar dalībvalstīm par datu vākšanu un apstrādi eksporta kontroles jomā (pārredzamības vadlīnijas);
2. ļauj dalībvalstīm paziņot Komisijai par atļaujas saņemšanas prasības piemērošanu, pamatojoties uz valsts kontroles sarakstu saskaņā ar 10. pantu;

²² Amerikas Savienoto Valstu Nacionālā kodoldrošības pārvalde (*NNSA*).

²³ Informatīvais paziņojums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/821 izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu: informācija par pasākumiem, ko dalībvalstis pieņēmušas saskaņā ar 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 12., 22. un 23. pantu (PUB/2024/740), OV C/2024/5881, 2.10.2024.: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5881/oj>.

3. ļauj veikt brīvprātīgu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm par 9. un 10. panta īstenošanu, kā paredzēts Komisijas Ieteikumā 2025/683 par valsts kontroles saraksta koordinēšanu²⁴; kā arī
4. tika atjauninātas esošās funkcijas, it īpaši attiecībā uz to atbrīvojumu/atļauju un atteikumu pārvaldību, kas saistīti ar ierobežojošiem pasākumiem pret Krieviju un Baltkrieviju, un attiecībā uz to preču datubāzi, uz kurām attiecas kontrole saskaņā ar regulu.

2024. gads bija ceturtais gads, kad darbojās divējāda lietojuma e-licencēšanas sistēma, ko pārskata periodā izmantoja Latvija, Rumānija, Itālija, Slovēnija un Beļģija (Valonijas iestādes). Ungārija un Beļģija (Briseles reģions) puda interesi pievienoties šim projektam.

Sadarbības ietvaros ar partnervalstīm Komisija izskatīja iespējas nodrošināt šo elektroniskās licencēšanas rīku arī partnervalstīm. Interesi izmantot šo rīku ir paidušas Bosnija un Hercegovina, Kirgizstāna un Serbija.

Elektroniskās licencēšanas projekts pastāvīgi uzlabo valstu muitas sistēmu savstarpējo savienojamību, izmantojot ES vienloga vidi muitas jomā. Tādējādi tiek ievērojami atvieglota informācijas apmaiņa pāri robežām un ar dažādiem muitas dienestiem, samazināts ekonomikas dalībniekiem uzliktais regulatīvais slogs un darīta iespējama automātiska licencēšanas pārvaldība. Tas tiek darīts, izmantojot dokumentu apmaiņas platformu *CERTEX*, ko pārvalda Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts (*TAXUD* ĢD). Elektroniskās licencēšanas sistēmas un valstu muitu sistēmu savstarpējais savienojums darbojas kopš 2022. gada decembra. Rumānijas muitas dienesti sistēmā piedalās kopš 2024. gada aprīļa.

Pēc to dalībvalstu lūguma, kuras jau izmanto elektroniskās licencēšanas sistēmas, Komisija 2022. gada aprīlī sāka jaunu elektroniskās licencēšanas “tilta” projektu, lai valstu licencēšanas sistēmas ar elektroniskās licencēšanas sistēmas starpniecību varētu savienot ar muitas sistēmām. Somija piedalījās izmēģinājuma projektā un 2024. gadā testēja starpsavienojumu.

4. ES EKSPORTA KONTROLE: SVARĪGĀKIE DATI

Regulas 26. pantā ir noteikts, ka publicētajā Eiropas Komisijas gada ziņojumā par kontroles īstenošanu jābūt iekļautai attiecīgai informācijai par atļaujām, atteikumiem un aizliegumiem, kā arī informācijai par šādas kontroles pārvaldību un izpildi.

Šajā iedaļā sniegti agregēti ES eksporta kontroles dati par 2024. pārskata gadu. Apjoma dēļ dalībvalstu sniegtie pamatā esošie dati ir apkopoti dienestu darba dokumentā, kas pievienots šim ziņojumam.

Dati ir darīti pieejami saskaņā ar īpašām ziņošanas vadlīnijām (“vadlīnijas”)²⁵. Datu vākšanas metodika, kas paredzēta šajās vadlīnijās, ir tāda, lai tā saglabātos ilgtspējīga ilgtermiņā un lai dalībvalstis varētu efektīvi un izmaksu ziņā lietderīgi sniegt Komisijai būtisku informāciju, kas

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32025H0683>.

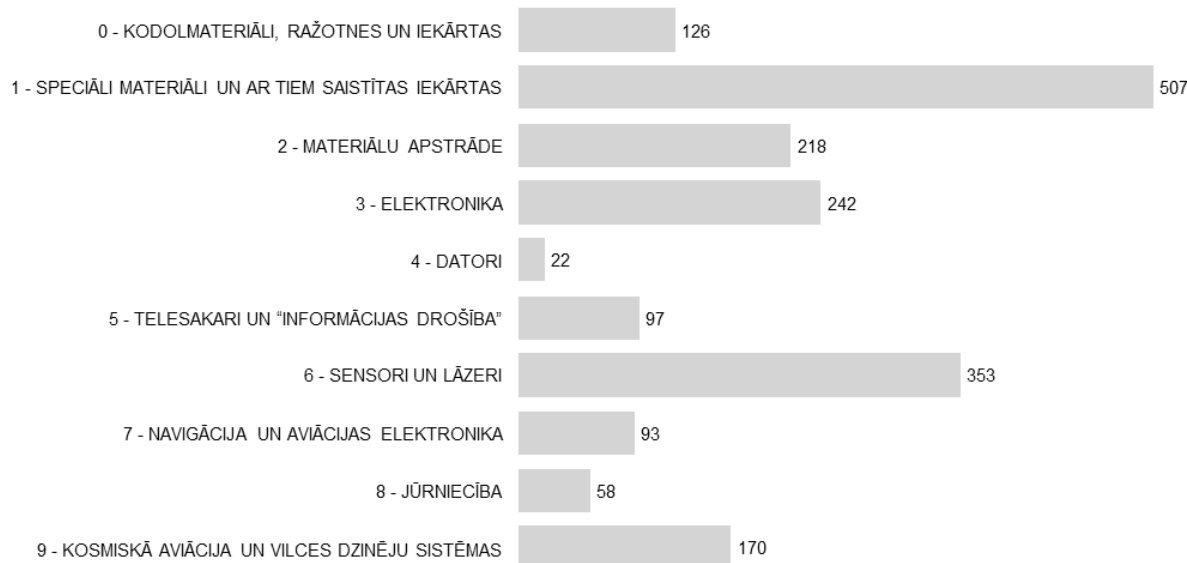
²⁵ [Komisijas Ieteikums \(ES\) 2024/214](#) (2024. gada 10. janvāris) par datu vākšanas un apstrādes metodikas vadlīnijām, lai sagatavotu gada ziņojumu par divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontroli saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821 (“vadlīnijas”).

ir statistiski pamatota, un pienācīgi nodrošināt personas datu, komerciāli sensitīvas informācijas un aizsargātas informācijas, ārpolitikas vai valsts drošības informācijas aizsardzību.

4.1. Skaidrojums par metodiku

Regulu galvenokārt piemēro to vairāk nekā 1800 divējāda lietojuma preču eksportam, kuras uzskaitītas ES kontroles sarakstā un kuras iedalītas 10 kategorijās (3. attēls). Pamatojoties uz to, Savienība ES gada ziņojuma vajadzībām sagrupēja regulas I pielikumā iekļautos ierakstus “preču veidos”²⁶.

Regulas I pielikumā ietvertajās 10 kategorijās uzskaitīto divējāda lietojuma preču skaits

3. attēls. Regulas I pielikumā ietvertajās 10 kategorijās uzskaitīto divējāda lietojuma preču skaits

Lai nodrošinātu nepieciešamo publiskās ziņošanas pārredzamības līmeni, bet tai pašā laikā datu vākšana laika gaitā saglabātos efektīva un ilgtspējīga, tika nolemts, ka preču veidi tiks noteikti, pamatojoties uz regulā izmantoto divējāda lietojuma preču klasifikāciju piecu ciparu līmenī, vienlaikus nodrošinot, ka preču veidi tiek noteikti tā, lai sniegtu no drošības, politikas un tirdzniecības viedokļa nozīmīgu informāciju²⁷.

Vadlīniju A pielikumā ir iekļauts 52 preču veidu saraksts, kas izmantots licencēšanas datu vākšanā un šā gada ziņojuma sagatavošanā. Atbilstoši regulas prasībām atļaujas ir sadalītas pa preču veidiem un attiecīgajiem galamērķiem, pie tam ņemot vērā dažādo atļauju veidu būtību, nolūku un iezīmes, kā arī atļauju piešķiršanas un datu vākšanas atšķirīgo praksi dalībvalstīs. Turklāt bija jāpielāgo tas, kā dalībvalstis vāc attiecīgos datus un tos iesniedz Komisijai, atbilstoši dažādo valsts atļauju veidu un prakses specifiskajām iezīmēm. Šā iemesla dēļ šajā ziņojumā iekļautajos attēlos ir uzrādīts to dalībvalstu skaits, kuras ir sniegušas datus par katru atļaujas veidu²⁸. Šajā metodikā ir arī ņemts vērā, ka atļaujas var attiekties uz vairāk nekā vienu atsevišķu preci, kas pieder pie vairākiem preču veidiem.

²⁶ Sk. regulas 26. panta 2. punktu.

²⁷ Piem., ECCN 0A001 “Kodolreaktori”.

²⁸ Tas ietver brīvprātīgus datus par valsts vispārējo eksporta atļauju un ES vispārējo eksporta atļauju izmantošanu. Dati šajos skaitļos neaptver visas 27 ES dalībvalstis.

Attiecībā uz kibernetizācijas precēm regulas 2. panta 20. punkta definīcija ietver gan I pielikumā uzskaitītas, gan tajā neuzskaitītas preces. Vadlīniju B pielikumā ir norādītas piecas regulas I pielikumā iekļautas preces, kas atbilst 2. panta 20. punktā sniegtajai definīcijai. Lēmumu par to, vai konkrēta sarakstā neiekļauta prece atbilst juridiskās definīcijas prasībām, pieņem dalībvalstis un Komisija Novērošanas tehnoloģiju ekspertu grupā (*STEG*) katrā gadījumā atsevišķi. Saskaņā ar regulas 26. panta 2. punktu gada ziņojumā, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem, jāiekļauj informācija arī par pieteikumiem un atļaujām, kas attiecas uz sarakstā neiekļautām kibernetizācijas precēm. Ziņojumā var iekļaut arī informāciju par pieteikumiem un atļaujām, kas attiecas uz citām sarakstā minētām precēm, pamatojoties uz attiecīgās kompetentās iestādes lēmumu.

4.2. Pārskats par atļaujām pēc licences veida²⁹

Atļautās divējāda lietojuma preču tirdzniecības kopējā vērtība 2024. gadā bija 77,6 miljardi EUR, kas ir 3 % no preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES (4. attēls) un pieaugums salīdzinājumā ar 2023. gadu (71 miljards EUR). Skaita ziņā tās ir 133 470 atļaujas un paziņojumi³⁰. Atļauju veida ziņā uz lielāko daļu darījumu attiecas ES vispārējās eksporta atļaujas (89 388), valsts vispārējās eksporta atļaujas (23 406) un individuālās licences (18 549), kas atspoguļo sarindojumu 2023. gadā. Vērtības ziņā visnozīmīgākie licenču veidi bija visaptverošās eksporta atļaujas (36,5 miljardi EUR, 47 % no kopējās atļautās tirdzniecības), individuālās eksporta atļaujas (24 miljardi EUR, 31 % no kopējās atļautās tirdzniecības) un ES visaptverošās eksporta atļaujas (9 miljardi EUR, 12 % no kopējās atļautās tirdzniecības).

4.3. Atteikumi un aizliegumi

2024. gadā tika ziņots par 487 atteikumiem par kopējo vērtību 0,2 miljardi EUR. Šie skaitļi liecina, ka tika atteikta tikai neliela daļa no ES eksporta (0,01 % no kopējā preču eksporta uz galamērķiem ārpus ES attiecīgajā gadā). Tas ir gan mazāks atteikumu skaits, gan mazāka to vērtība salīdzinājumā ar 2023. gadu, bet veido tādu pašu procentuālo daļu no ES ārējā eksporta.

²⁹ Saskaņā ar regulas 26. panta 2. punkta trešo daļu šā ziņojuma 4.2.–4.7. iedaļā nav iekļauti dati par kibernetizācijas precēm. Informācija par šīm precēm ir sniegta 5. iedaļā.

³⁰ Tas ietver brīvprātīgus datus par valsts vispārējo eksporta atļauju un ES vispārējo eksporta atļauju izmantošanu.

Eksporta atļaujas pēc licences veida

Licences veids	Vērtība EUR	Apjoms
Individuālā eksporta atļauja	24 010 M [26]	18 549 [26]
Visaptverošā eksporta atļauja	36 484 M [15]	1078 [23]
Valstu vispārējā eksporta atļauja (lietojumi)	1061 M [6]	23 406 [7]
ES vispārējā eksporta atļauja (lietojumi)	9044 M [17]	89 388 [22]
Starpniecības atļauja	16M [2]	7 [2]
Tehniskās palīdzības atļauja	0M [1]	1 [1]
Tranzīta atļauja	26M [3]	93 [3]
Atļauja saskaņā ar valsts kontroles pasākumu	2951 M [5]	223 [5]
Atļauja sarakstā neminētām precēm	263M [14]	161 [15]
Atļauja pārvadājumiem ES iekšienē	3688 M [14]	564 [15]

Katram mērījuma punktam diagrammā to dalībvalstu skaits, kuras ir iesniegušas datus, kas nav 0, ir norādīts iekavās.

4. attēls. Eksporta atļaujas pēc licences veida

4.4. Individuālās atļaujas

Individuālās atļaujas ir licences, ko piešķir vienam konkrētam eksportētājam attiecībā uz vienu galalietotāju vai saņēmēju ārpussavienības valstī un kas attiecas uz vienu vai vairākām divējāda lietojuma precēm. Kā norādīts vadlīnijās, šajā ziņojumā par individuālām licencēm uzskata šādas pozīcijas: individuālās eksporta atļaujas, starpniecības atļaujas, tehniskās palīdzības atļaujas, tranzīta atļaujas, atļaujas pārvadājumiem ES iekšienē, atļaujas saskaņā ar valsts kontroles pasākumu un atļaujas sarakstā neminētām precēm.

Pārskats par individuālajām atļaujām 2024. gadā sadalījumā pa regulas I pielikumā ietvertajām 10 preču kategorijām un sarakstā neiekļautām precēm, kam piemēro kontroli (5. attēls), liecina, ka vislielākais atļauju apjoms tirgus vērtības ziņā tika piešķirts kategorijā “Kodolmateriāli, ražotnes un iekārtas” (12,2 miljardi EUR, 36 % no kopsummas). Otrajā vietā bija telekomunikācijas un “informācijas drošība” (6,7 miljardi EUR, 20 % no kopsummas), bet trešajā vietā – aviācija un vilces dzinēji (4,6 miljardi EUR, 13 % no kopsummas). Attiecībā uz individuālo atļauju apjomu lielākais skaits tika reģistrēts materiālu apstrādes jomā (5891, 27 % no kopsummas), kam sekoja telekomunikācijas un “informācijas drošība” (4405, 20 % no kopsummas) un īpaši materiāli un ar tiem saistītas iekārtas (4293, 20 % no kopsummas).

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Preces kategorija		Vērtība EUR	Apjoms
0	KODOLMATERIĀLI, RAŽOTNES UN IEKĀRTAS	12 200 M	1788
1	SPECIĀLI MATERIĀLI UN AR TIEM SAISTĪTAS IEKĀRTAS	1895 M	4293
2	MATERIĀLU APSTRĀDE	2588 M	5891
3	ELEKTRONIKA	1424 M	1814
4	DATORI	47M	53
5	TELESAKARI UN "INFORMĀCIJAS DROŠĪBA"	6745 M	4405
6	SENSORI UN LĀZERI	1458 M	1727
7	NAVIGĀCIJA UN AVIĀCIJAS ELEKTRONIKA	98M	382
8	JŪRNICĪBA	71M	60
9	KOSMISKĀ AVIĀCIJA UN VILCES DZINĒJU SISTĒMAS	4574 M	790
X	SARAKSTĀ NEMINĒTAS PRECES	3194 M	466

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

5. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Ja individuālo atļauju vērtību sadala pa preču veidiem (6.1. un 6.2. attēls), var redzēt, ka pieci preču veidi ar vislielāko atļauju vērtību ir "Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas" (9,2 miljardi EUR, 27 % no kopsummas), "Informācijas drošības un kriptanalīzes preces un iekārtas" (5,5 miljardi EUR, 16 % no kopsummas), "Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas" (izņemot bezpilota lidaparātus) (3,5 miljardi EUR, 10 % no kopsummas), "Citas/sarakstā neiekļautas preces" (3,2 miljardi EUR, 9 % no kopsummas) un "Kodolmateriālu ražotņu un iekārtu tehnoloģija" (2,1 miljards EUR, 6 % no kopsummas).

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preces veids		Vērtība EUR	Apjoms
OEC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	9178 M	1153
OEC2	Kodolmateriālu ražotņu un iekārtu programmatūra	884M	219
OEC3	Kodolmateriālu ražotņu un iekārtu tehnoloģija	2138 M	416
1EC1	Materiāli, komponenti un konstrukcijas gaisa kuģiem / kosmiskajai aviācijai	35M	132
1EC2	Sprāgstvielas, propeleri un saistītās iekārtas	597M	381
1EC3	Šķiedrveida un pavedienveida materiāli, ražošanas iekārtas	349M	234
1EC4	Īpaši metāli un sakausējumi, saistītais aprīkojums	220M	522
1EC5	Ar kodolmateriāliem saistītas preces un aprīkojums	38M	94
1EC6	Toksiskas ķīmiskās vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, saistītās aizsardzības un atklāšanas iekārtas un komponenti	635M	2805
1EC7	Programmatūra speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	1M	44
1EC8	Tehnoloģijas speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	20M	81
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	1524 M	2002
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	1009 M	3395
2EC3	Programmatūra materiālu apstrādei	23M	377
2EC4	Tehnoloģijas materiālu apstrādei	32M	117
3EC1	Elektroniskas preces un komponenti	307M	609
3EC2	Elektroniski mezgli, moduļi un iekārtas	75M	211
3EC3	Elektroniskās preces, kas izmantojamaskodollietojumos	118M	588
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai ražošanas un testēšanas iekārtas vai materiāli	721M	156
3EC5	Pusvadītāju materiāli	5M	27
3EC6	Programmatūra elektronikai	25M	41
3EC7	Tehnoloģijas elektronikai	173M	182
4EC1	Datori	45M	34
4EC2	Programmatūra datoriem	1M	5
4EC3	Tehnoloģijas datoriem	1M	14
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	130M	221

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

6.1. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (1. daļa)

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preces veids		Vērtība EUR	Apjoms
5EC2	Informācijas drošības un kriptanalīzes preces un iekārtas	5479 M	2656
5EC3	Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	1043 M	1383
5EC4	Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģijas	93M	145
6EC1	Optiskās un akustiskās iekārtas, saistītie komponenti un materiāli; citi sensori	517M	1042
6EC2	Lāzeri, saistītais aprīkojums un materiāli	800M	508
6EC3	Radaru sistēmas, saistītās iekārtas un komponenti	117M	133
6EC4	Programmatūra sensoriem un lāzeriem	9M	24
6EC5	Tehnoloģijas sensoriem un lāzeriem	15M	20
7EC1	Aprīkojums inerciālai navigācijai	63M	213
7EC2	Cits aprīkojums saistībā ar navigāciju un aviācijas elektroniku	30M	79
7EC3	Lidojumu vadības sistēmas	0M	0
7EC4	Ražošanas aprīkojums navigācijai un aviācijas elektronikai	1M	20
7EC5	Programmatūra navigācijai un aviācijas elektronikai	1M	30
7EC6	Tehnoloģijas navigācijai un aviācijas elektronikai	2M	40
8EC1	Zemūdens un virsūdens kuģi un saistītās jūras sistēmas, aprīkojums un komponenti	68M	52
8EC2	Jūras kuģu materiāli un aprīkojums	3M	2
8EC3	Programmatūra jūrmiecībai	0M	1
8EC4	Jūrmiecības tehnoloģijas	0M	5
9EC1	Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot bezpilota lidaparātus)	3512 M	236
9EC2	Bezpilota lidaparāti un to vilces dzinēji	225M	269
9EC3	Raķetes un kosmosa kuģi	642M	88
9EC4	Raķešu dzinēji	112M	18
9EC5	Aprīkojums vēja tuneļiem, testa iekārtām un kamerām	0M	1
9EC6	Programmatūra kosmiskajai aviācijai un vilces dzinēju sistēmām	30M	66
9EC7	Tehnoloģijas kosmiskajai aviācijai un vilces dzinēju sistēmām	53M	112
XEC1	Citas/sarakstā neiekļautas preces	3194 M	466

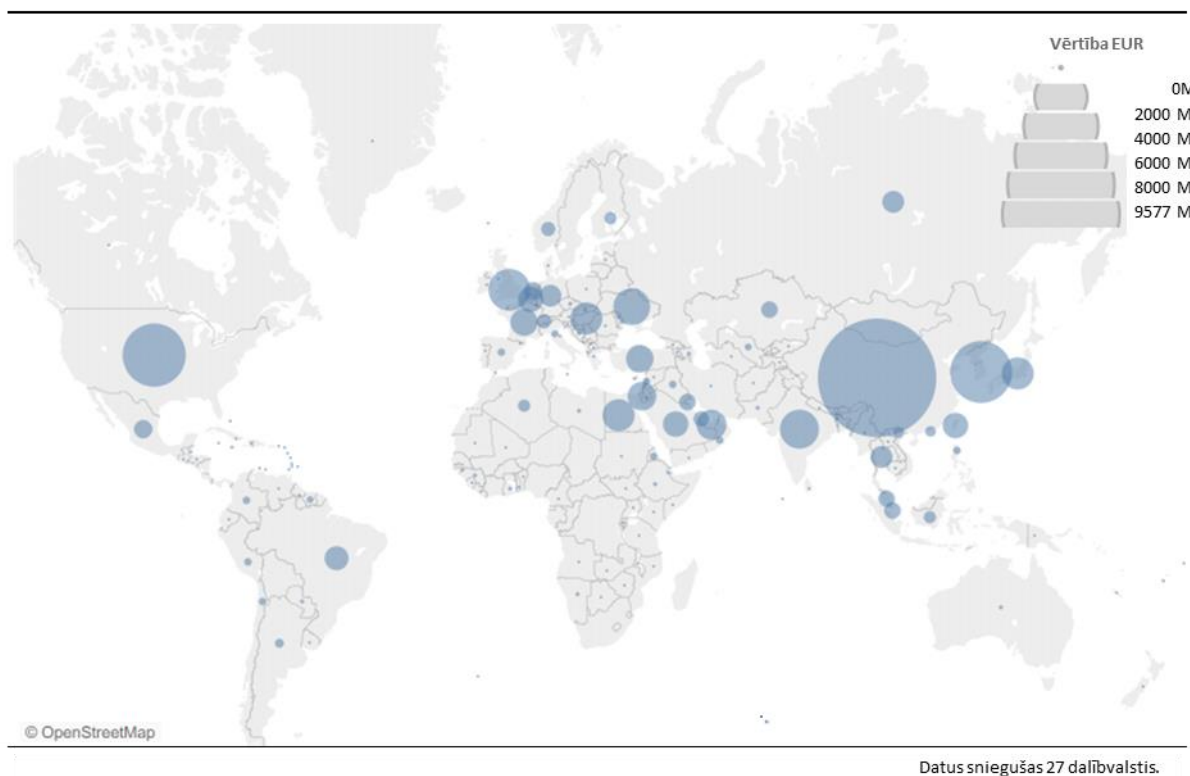
Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

6.2. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (2. daļa)

No galamērķiem, uz kuriem attiecas individuālās atļaujas (7. un 8. attēls), vērtības ziņā visnozīmīgākais galamērķis bija Ķīna (9,6 miljardi EUR, 36 % no kopsummas), kam sekoja

Amerikas Savienotās Valstis (2,7 miljardi EUR, 10 % no kopsummas), Dienvidkoreja (2,6 miljardi EUR, 10 % no kopsummas), Apvienotā Karaliste (1,2 miljardi EUR, 5 % no kopsummas) un Indija (1 miljons EUR, 4 % no kopsummas). 25 vērtības ziņā nozīmīgākie galamērķi ārpus ES kopā pārstāv 94 % no individuālo atļauju kopējās vērtības³¹. ES iekšienē veikto pārvadājumu galvenie galamērķi bija Ungārija (704 miljoni EUR), Francija (507 miljoni EUR), Beļģija (458 miljoni EUR), Vācija (324 miljoni EUR) un Nīderlande (234 miljoni EUR). ES iekšienē veiktiem pārvadājumiem izsniegto atļauju apjoms salīdzinājumā ar to atļauju apjomu, kas izsniegtas attiecībā uz galamērķiem ārpus ES, šķiet mazs, bet tas tāds ir tāpēc, ka lielākajai daļai divējāda lietojuma preču eksporta ES iekšienē nav vajadzīga atļauja saskaņā ar regulu. Tā vietā eksporta kontroles atļaujas divējāda lietojuma preču eksportam uz citu ES dalībvalsti ir vajadzīgas tikai īpašos apstākļos saskaņā ar regulu, piemēram, attiecībā uz precēm, kas uzskaitītas regulas IV pielikumā saskaņā ar regulas 11. panta 1. punktu, vai pamatojoties uz pasākumiem, ko dalībvalsts veikusi saskaņā ar regulas 11. panta 8. punktu.

Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

7. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

³¹ Jāņem vērā, ka eksporta atļaujas ar galamērķi Krievijas Federācijā atbilst tirdzniecībai, kas notiek saskaņā ar ierobežotajiem izņēmumiem un atkāpēm saskaņā ar ES sankciju režīmu pret Krieviju. Sk. Padomes Regulu (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs), par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā.

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

Ārpus ES	Vērtība EUR	ES iekšienē	Vērtība EUR
Ķīna	9577 M	Ungārija	704M
Amerikas Savienotās Valstis	2733 M	Francija	507M
Dienvidkoreja	2622 M	Beļģija	458M
Apvienotā Karaliste	1199 M	Vācija	324M
Indija	1040 M	Nīderlande	234M
Ukraina	926M	Zviedrija	192M
Japāna	710M	Somija	100M
Ēģipte	682M	Spānija	42M
Apvienotie Arābu Emirāti	618M	Itālija	32M
Izraēla	565M	Čehija	14M
Turcija	517M	Slovākija	14M
Taivāna	444M	Rumānija	12M
Saūda Arābija	433M	Bulgārija	11M
Brazīlija	395M	Lietuva	10M
Taizeme	328M	Polija	5M
Krievijas Federācija	311M	Austrija	2M
Maroka	234M	Slovēnija	0M
Meksika	214M	Latvija	0M
Kuveita	211M	Horvātija	0M
Kazahstāna	195M	Trīja	0M
Singapūra	192M	Grieķija	0M
Malaizija	192M	Karogvalsts	0M
Katara	168M	Portugāle	0M
Dienvidāfrika	144M	Dānija	0M
Norvēģija	140M	Luksemburga	0M
Šveice	120M	Malta	0M
Indonēzija	105M	Kipra	0M
Alžīrija	100M		
Honkonga	92M		
Vjetnama	79M		
Argentīna	56M		
Kolumbija	52M		
Čīle	43M		
Peru	42M		
Irāka	42M		
Eritreja	42M		
Omāna	41M		
Filipīnas	40M		
Serbija	39M		
Libāna	37M		
Uzbekistāna	33M		

Datus sniegušas 27 dalībvalstis.

8. attēls. Individuālās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem ārpus ES un pa ES iekšējiem galamērķiem

4.5. Visaptverošās eksporta atļaujas

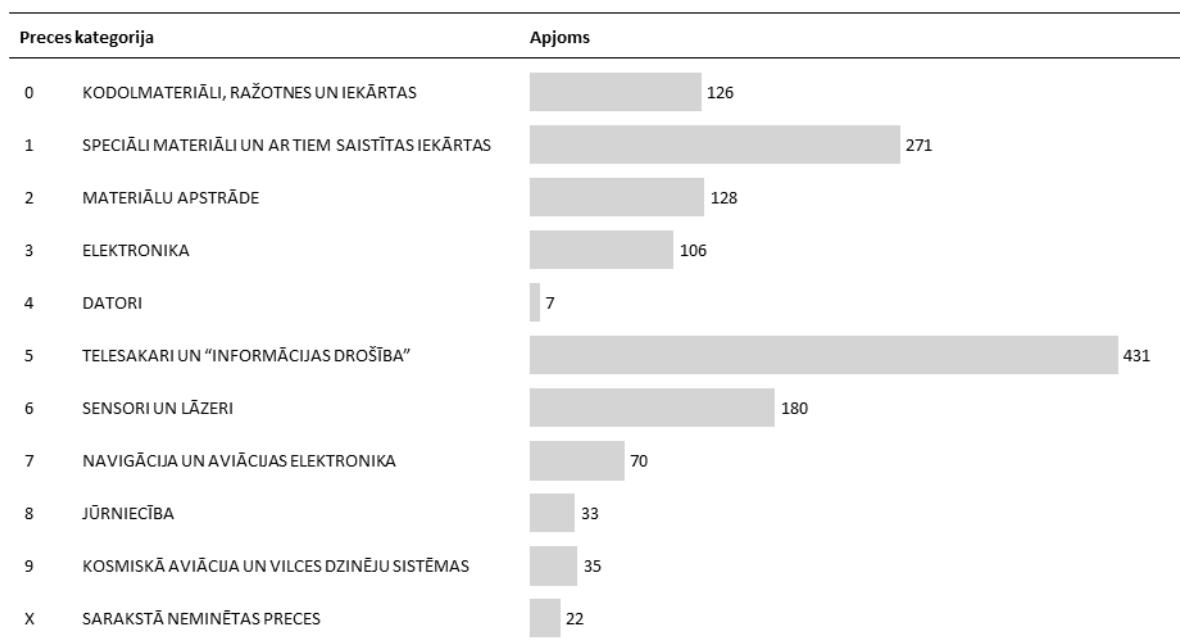
Visaptverošajās eksporta atļaujās visbiežāk ir norādītas eksporta vērtību aplēses vai neierobežotas eksporta vērtības un tās tiek piešķirtas vai nu par vienu vai vairākām precēm un vienam galamērķim, vai arī par vienu vai vairākām precēm un vairākiem galamērķiem. Līdzīgu un/vai biežu darījumu gadījumā visaptverošās atļaujas mazina kompetento iestāžu un eksportētāju administratīvo slogu. Lai tiktu ievēroti neizplatīšanas mērķi, eksportētājiem jāsigatavo iekšējā atbilstības programma, lai tie varētu pretendēt uz visaptverošu atļauju. Tā kā regula ļauj atsevišķām dalībvalstīm pašām lemt par visaptverošu atļauju konkrēto konfigurāciju, prakse dažādās ES valstīs atšķiras.

Lai sabiedrībai sniegtu nozīmīgu informāciju, bet tai pašā laikā tiktu ņemta vērā atšķirīgā valstu prakse un visaptverošo eksporta atļauju loģika, ar Vadlīnijām ir pielāgota attiecīgo datu vākšana un ziņošanas standarti. Dalībvalstis attiecīgi sniedz Komisijai licencēšanas datus, galveno uzmanību pievēršot i) visaptverošās eksporta atļaujas kopējai vērtībai (36,5 miljardi EUR jeb 47 % no atļautās vērtības 2024. gadā) un ii) visaptverošo licenču kopējā skaita sadalījumam pa preču veidiem (10.1. un 10.2. attēls) un galamērķiem (11.1. un 11.2. attēls).

Sadalījumā pa regulas I pielikumā ietvertajām preču kategorijām (9. attēls) visvairāk atļauju tika piešķirts kategorijās “Telesakari un informācijas drošība” (31 % no kopskaita), “Materiālu apstrāde” (19 %) un “Sensori un lāzeri” (13 %).

Pieci galvenie preču veidi, uz kuriem attiecas visaptverošās eksporta atļaujas (10.1. un 10.2. attēls), ir informācijas drošība un kriptanalīzes preces un iekārtas (19 % no kopējā apjoma), optiskās un akustiskās iekārtas, saistītie komponenti un materiāli; citi sensori (11 %), sprāgstvielas, propelenti un saistītās iekārtas (10 %), programmatūra telesakaru un informācijas drošībai (8 %) un toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, saistītās aizsardzības un atklāšanas iekārtas un komponenti (8 %).

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

9. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preces veids		Apjoms
OEC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	8
OEC2	Kodolmateriālu ražotņu un iekārtu programmatūra	80
OEC3	Kodolmateriālu ražotņu un iekārtutehnoloģija	38
1EC1	Materiāli, komponenti un konstrukcijas gaisa kuģiem / kosmiskajai aviācijai	9
1EC2	Sprāgstvielas, propeliti un saistītās iekārtas	136
1EC3	Šķiedrveida un pavedienveida materiāli, ražošanas iekārtas	6
1EC4	Īpaši metāli un sakausējumi, saistītais aprīkojums	3
1EC5	Ar kodolmateriāliem saistītas preces un aprīkojums	0
1EC6	Toksiskas ķīmiskās vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, saistītās aizsardzības un atklāšanas iekārtas un komponenti	106
1EC7	Programmatūra speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	0
1EC8	Tehnoloģijas speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	11
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	54
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	62
2EC3	Programmatūra materiālu apstrādei	8
2EC4	Tehnoloģijas materiālu apstrādei	4
3EC1	Elektroniskas preces un komponenti	39
3EC2	Elektroniski mezgli, moduļi un iekārtas	13
3EC3	Elektroniskās preces, kas izmantojamaskodollietojumos	12
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai ražošanas un testēšanas iekārtas vai materiāli	12
3EC5	Pusvadītāju materiāli	0
3EC6	Programmatūra elektronikai	9
3EC7	Tehnoloģijas elektronikai	21
4EC1	Datori	4
4EC2	Programmatūra datoriem	1
4EC3	Tehnoloģijas datoriem	2
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	15

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

10.1. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (1. daļa)

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES) 2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem

Preces veids	Apjoms
5EC2 Informācijas drošības un kriptanalīzes preces un iekārtas	261
5EC3 Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	114
5EC4 Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģijas	41
6EC1 Optiskās un akustiskās iekārtas, saistītie komponenti un materiāli, citi sensori	154
6EC2 Lāzeri, saistītais aprīkojums un materiāli	18
6EC3 Radaru sistēmas, saistītās iekārtas un komponenti	6
6EC4 Programmatūra sensoriem un lāzeriem	0
6EC5 Tehnoloģijas sensoriem un lāzeriem	2
7EC1 Aprīkojums inerciālai navigācijai	42
7EC2 Cits aprīkojums saistībā ar navigāciju un aviācijas elektroniku	10
7EC3 Lidojumu vadības sistēmas	0
7EC4 Ražošanas aprīkojums navigācijai un aviācijas elektronikai	0
7EC5 Programmatūra navigācijai un aviācijas elektronikai	7
7EC6 Tehnoloģijas navigācijai un aviācijas elektronikai	11
8EC1 Zemūdens un virsūdens kuģi un saistītās jūras sistēmas, aprīkojums un komponenti	24
8EC2 Jūras kuģu materiāli un aprīkojums	1
8EC3 Programmatūra jūrmiecībai	2
8EC4 Jūrmiecības tehnoloģijas	6
9EC1 Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot bezpilota lidaparātus)	6
9EC2 Bezpilota lidaparāti un to vilces dzinēji	16
9EC3 Raķetes un kosmosa kuģi	1
9EC4 Raķešu dzinēji	1
9EC5 Aprīkojums vējatunneliem, testa iekārtām un kamerām	0
9EC6 Programmatūra kosmiskajai aviācijai un vilces dzinēju sistēmām	2
9EC7 Tehnoloģijas kosmiskajai aviācijai un vilces dzinēju sistēmām	9
XEC1 Citas/sarakstā neiekļautas preces	22

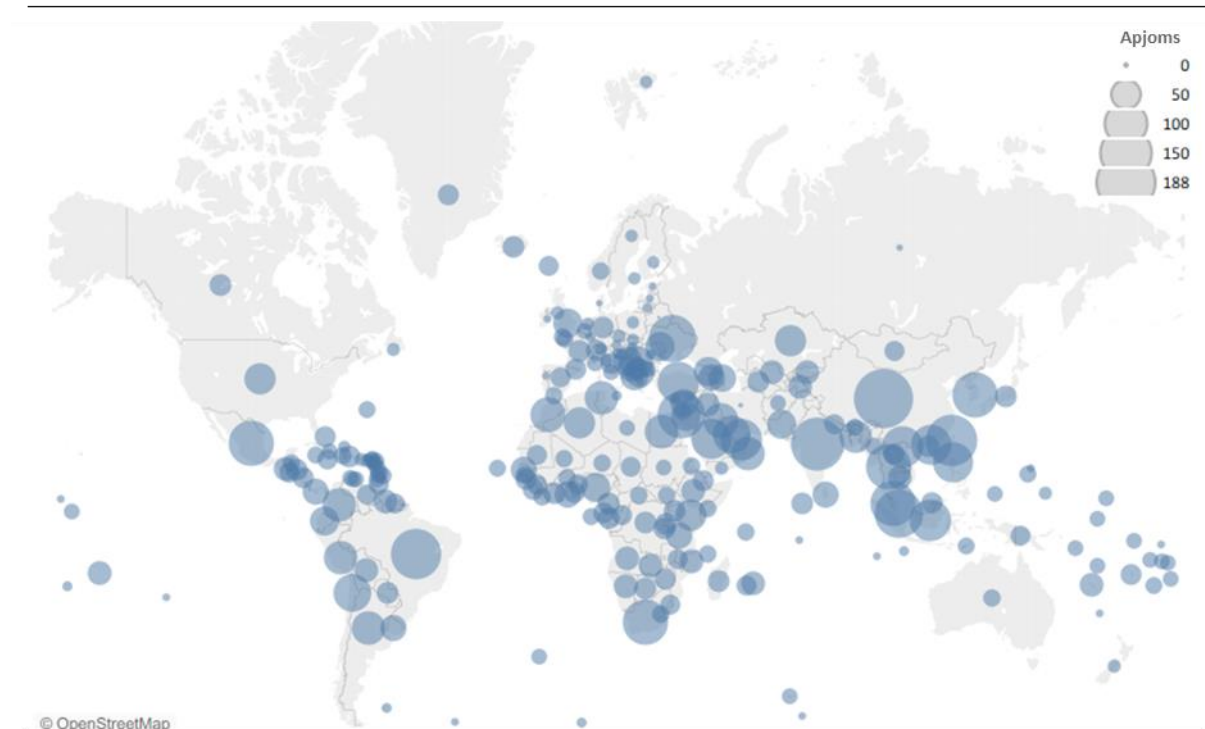
Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

10.2. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (2. daļa)

Runājot par galamērķiem (11. un 12. attēls), jānorāda, ka visvairāk atļauju tika piešķirts eksportam uz Ķīnu (3 %), Indiju (2 %), Taivānu (2 %), Brazīliju (2 %) un Singapūru (2 %).

25 galvenajiem galamērķiem kopā izdots tikai 37 % no visaptverošo eksporta atļauju kopējā skaita, jo visaptverošā licence bieži vien attiecas uz vairākiem galamērķiem³².

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

11. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

³² Turpat.

Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

Galamērķis	Apjoms
Kīna	188
Indija	152
Taivāna	142
Brazīlija	136
Singapūra	126
Izraēla	121
Ukraina	120
Malaizija	117
Dienvīdkoreja	116
Meksika	115
Taizeme	112
Dienvīdāfrika	110
Vjetnama	92
Indonēzija	92
Turcija	91
Apvienotie Arābu Emirāti	90
Saūda Arābija	86
Filipīnas	83
Honkonga	83
Katara	76
Čīle	71
Kuveita	68
Maroka	66
Serbija	63
Kolumbija	63
Argentīna	63
Peru	61
Tunisija	60
Omāna	60
Ēģipte	60
Bangladeša	56
Amerikas Savienotās Valstis	52
Kazahstāna	52
Alžīrija	52
Kenija	50
Jordānija	46
Pakistāna	45
Nigērija	45
Ziemeļmakedonija	45
Bahreina	44
Ekvadora	43
Bosnija un Hercegovina	43
Apvienotā Karaliste	42
Moldova	41
Gruzija	41
Kostarika	41
Melnkalne	40
Azerbaidžāna	40
Albānija	40
Libāna	39

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

12. attēls. Visaptverošās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

4.6. Valsts un ES vispārējās eksporta atļaujas

Valsts un ES vispārējās eksporta atļaujas (*GEA*) tiek izdotas, lai atvieglotu divējāda lietojuma preču tirdzniecību, vienlaikus mazinot eksportētāju un eksporta kontroles iestāžu administratīvo slogu. ES vispārējās eksporta atļaujas (*ES GEA*) nodrošina visaugstāko tirdzniecības atvieglošanas līmeni divējāda lietojuma precēm. Tos piešķir ES eksportētājiem, kuri atbilst attiecīgajiem regulā noteiktajiem priekšnosacījumiem. Regulā ir paredzēti astoņi *ES GEA* veidi³³.

2024. gadā (13. attēls) visvairāk izmantotais *ES GEA* veids bija EU001 (99 % vērtības izteiksmē, 99 % skaita izteiksmē), eksportam uz atļaujā noteiktajiem 10 galamērķiem.

ES vispārējās eksporta atļaujas

ES <i>GEA</i> ID	Vērtība EUR	Apjoms
EU001	8628 M	85 722
EU002	5M	62
EU003	10M	139
EU004	3M	30
EU005	0M	22
EU006	11M	129
EU007	0M	5
EU008	38M	649

Datus sniegušas 22 dalībvalstis.

13. attēls. ES vispārējās eksporta atļaujas

Valsts vispārējās eksporta atļaujas dalībvalstis piešķir eksportētājiem, kas par to paziņo kompetentajām iestādēm un atbilst attiecīgajiem piemērojamajos valsts tiesību aktos noteiktajiem priekšnosacījumiem.

14. attēlā ES un valsts *GEA* vērtība ir sadalīta pa regulas I pielikumā ietvertajām kategorijām. Vislielākās vērtības ir kategorijās “Telesakari un informācijas drošība” (3,5 miljardi EUR, 44 % no kopsummas), “Elektronika” (3,3 miljardi EUR, 42 % no kopsummas) un “Materiālu apstrāde” (0,3 miljardi EUR, 4 % no kopsummas).

³³ EU001 – eksports uz Apvienoto Karalisti, ASV, Austrāliju, Islandi, Japānu, Jaunzēlandi, Kanādu, Lihtenšteinu, Norvēģiju un Šveici.

EU002 – konkrētu divējāda lietojuma preču eksports uz konkrētiem galamērķiem.

EU003 – eksports pēc remonta/aizstāšanas.

EU004 – pagaidu eksports izstāžu un gadatirgu vajadzībām.

EU005 – telesakari.

EU006 – ķīmiskās vielas.

EU007 – tehnoloģiju nodošana grupas iekšienē.

EU008 – šifrēšana.

ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Preces kategorija	Vērtība EUR
0 KODOLMATERIĀLI, RAŽOTNES UN IEKĀRTAS	1M
1 SPECIĀLI MATERIĀLI UN AR TIEM SAISTĪTAS IEKĀRTAS	79M
2 MATERIĀLU APSTRĀDE	335M
3 ELEKTRONIKA	3303 M
4 DATORI	19M
5 TELESKARI UN "INFORMĀCIJAS DROŠĪBA"	3520 M
6 SENSORI UN LĀZERI	244M
7 NAVIGĀCIJA UN AVIĀCIJAS ELEKTRONIKA	34M
8 JŪRNICĪBA	2M
9 KOSMISKĀ AVIĀCIJA UN VILCES DZINĒJU SISTĒMAS	294M
X SARAKSTĀ NEMINĒTAS PRECES	105M

Datus sniegušas 16 dalībvalstis.

14. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa Regulas (ES) 2021/821 I pielikumā ietvertajām preču kategorijām

Ja ES un valsts *GEA* vērtību sadala pa preču veidiem (15.1. un 15.2. attēls), var redzēt, ka pieci preču veidi ar vislielāko atļauju vērtību ir "Informācijas drošības un kriptanalīzes preces un iekārtas" (3,5 miljardi EUR, 44 % no kopsummas), "Pusvadītāju ierīču vai materiālu ražošanas un testēšanas iekārtas" (3,2 miljardi EUR, 40 % no kopsummas), "Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām" (0,2 miljardi EUR, 2 % no kopsummas), "Bezpilota lidaparāti un to vilces dzinēji" (0,2 miljardi EUR, 2 % no kopsummas) un "Lāzeri, saistītais aprīkojums un materiāli" (0,1 miljards EUR, 2 % no kopsummas).

**ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES)
2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem**

Preces veids		Vērtība EUR
0EC1	Kodolmateriāli, ražotnes, rūpnīcas un iekārtas	1M
1EC1	Materiāli, komponenti un konstrukcijas gaisa kuģiem / kosmiskajai aviācijai	4M
1EC2	Sprāgstvielas, propelenti un saistītās iekārtas	4M
1EC3	Šķiedrveida un pavedienveida materiāli, ražošanas iekārtas	23M
1EC4	Ļaši metāli un sakausējumi, saistītais aprīkojums	11M
1EC5	Ar kodolmateriāliem saistītas preces un aprīkojums	2M
1EC6	Toksiskas ķīmiskas vielas, prekursori, patogēni, toksīni un ģenētiski modificēti organismi, saistītās aizsardzības un atklāšanas iekārtas un komponenti	33M
1EC7	Programmatūra speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	0M
1EC8	Tehnoloģijas speciāliem materiāliem un ar tiem saistītām iekārtām	1M
2EC1	Darbgaldi, sistēmas un komponenti rūpniecības iekārtām	197M
2EC2	Ķīmiskas un bioloģiskas ražošanas iekārtas	125M
2EC3	Programmatūra materiālu apstrādei	12M
2EC4	Tehnoloģijas materiālu apstrādei	1M
3EC1	Elektroniskas preces un komponenti	65M
3EC2	Elektroniski mezgli, moduļi un iekārtas	9M
3EC3	Elektroniskās preces, kas izmantojamaskodollietojumos	3M
3EC4	Pusvadītāju ierīču vai ražošanas un testēšanas iekārtas vai materiāli	3202 M
3EC5	Pusvadītāju materiāli	4M
3EC6	Programmatūra elektronikai	0M
3EC7	Tehnoloģijas elektronikai	20M
4EC1	Datori	19M
5EC1	Telesakaru preces un iekārtas	2M

Datus sniegušas 16 dalībvalstis.

15.1. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (1. daļa)

**ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa KOMISIJAS IETEIKUMA (ES)
2024/214 A pielikumā ietvertajiem preču veidiem**

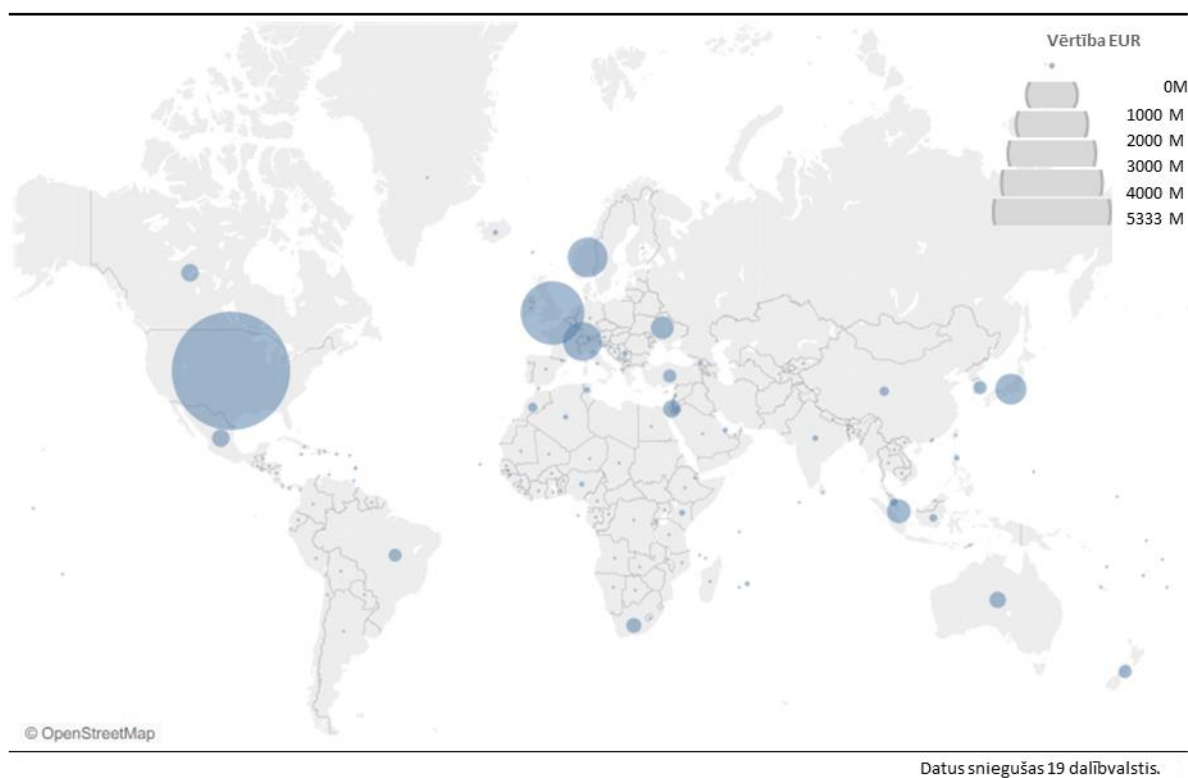
Preces veids	Vērtība EUR
5EC2 Informācijas drošības un kriptanalīzes preces un iekārtas	3497 M
5EC3 Telesakaru un informācijas drošības programmatūra	20M
5EC4 Telesakaru un informācijas drošības tehnoloģijas	1M
6EC1 Optiskās un akustiskās iekārtas, saistītie komponenti un materiāli, citi sensori	70M
6EC2 Lāzeri, saistītais aprīkojums un materiāli	138M
6EC3 Radaru sistēmas, saistītās iekārtas un komponenti	33M
6EC4 Programmatūra sensoriem un lāzeriem	2M
7EC1 Aprīkojums inerciālai navigācijai	18M
7EC2 Cits aprīkojums saistībā ar navigāciju un aviācijas elektroniku	3M
7EC3 Lidojumu vadības sistēmas	0M
7EC4 Ražošanas aprīkojums navigācijai un aviācijas elektronikai	1M
7EC5 Programmatūra navigācijai un aviācijas elektronikai	0M
7EC6 Tehnoloģijas navigācijai un aviācijas elektronikai	12M
8EC1 Zemūdens un virsūdens kuģi un saistītās jūras sistēmas, aprīkojums un komponenti	2M
9EC1 Kosmiskās aviācijas dzinēji un gāzturbīnas (izņemot bezpilota lidaparātus)	45M
9EC2 Bezpilota lidaparāti un to vilces dzinēji	192M
9EC3 Raķetes un kosmosa kuģi	54M
9EC4 Raķešu dzinēji	0M
9EC5 Aprīkojums vēja tuneļiem, testa iekārtām un kamerām	2M
9EC6 Programmatūra kosmiskajai aviācijai un vilces dzinēju sistēmām	1M
9EC7 Tehnoloģijas kosmiskajai aviācijai un vilces dzinēju sistēmām	1M
XEC1 Citas/sarakstā neiekļautas preces	105M

Datus sniegušas 16 dalībvalstis.

15.2. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa preču veidiem (2. daļa)

Pieci galvenie galamērķi, attiecībā uz kuriem piešķirtas ES un valsts *GEA*, bija ASV (5,3 miljardi EUR, 55 % no kopsummas), Apvienotā Karaliste (1,5 miljardi EUR, 16 % no kopsummas), Norvēģija (0,6 miljardi EUR, 6 % no kopsummas), Šveice (0,6 miljardi EUR, 6 % no kopsummas) un Japāna (0,3 miljardi EUR, 4 % no kopsummas). Tas liecina, ka lielākā daļa divējāda lietojuma preču eksporta, uz ko attiecas *GEA*, ir vērsta uz valstīm, kas uzskaitītas ES *GEA* EU001, arī atspoguļojot to, ka eksporta vērtība, kas atļauta saskaņā ar ES *GEA*, ir daudz lielāka nekā saskaņā ar valstu *GEA* (9 miljardi EUR salīdzinājumā ar 1 miljardu EUR, kā parādīts 4. attēlā).

ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

16. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galamērķiem

Galamērķis	Vērtība EUR
Amerikas Savienotās Valstis	5333 M
Apvienotā Karaliste	1514 M
Norvēģija	585M
Šveice	554M
Japāna	349M
Singapūra	200M
Ukraina	183M
Kanāda	116M
Izraēla	109M
Meksika	107M
Austrālija	92M
Dienvidāfrika	77M
Turcija	59M
Jaunzēlande	57M
Dienvidkoreja	56M
Brazīlija	56M
Maroka	28M
Ķīna	28M
Malaizija	17M
Indonēzija	17M
Jordānija	16M
Indija	13M
Kenija	13M
Serbija	12M
Tunisija	9M
Islande	8M
Nigērija	7M
Alžīrija	7M
Katara	6M
Filipīnas	6M
Gruzija	5M
Maurīcija	4M
Tanzānija	4M
Angola	4M
Bosnija un Hercegovina	3M
Bahreina	3M
Argentīna	3M
Saūda Arābija	3M
Apvienotie Arābu Emirāti	2M
Kotdivuāra	2M
Taizeme	2M
Ziemeļmaķedonija	2M
Kamerūna	2M
Senegāla	2M
Vjetnama	2M
Albānija	2M
Uganda	2M
Gabona	2M
Etiopija	2M
Malāvija	2M

Datus sniegušas 19 dalībvalstis.

17. attēls. ES un valsts vispārējās eksporta atļaujas sadalījumā pa galvenajiem galamērķiem

4.7. Valsts un ES vispārējo eksporta atļauju reģistrētie lietotāji

Lai saskaņā ar regulu sniegtu informāciju par eksportētāju paziņojumiem³⁴, gada ziņojumā ir iekļauti dati par to eksportētāju skaitu, kuri ir paziņojuši kompetentajai iestādei par ES vai valsts vispārējo eksporta atļauju izmantošanu vai ir reģistrējušies kompetentajā iestādē šajā nolūkā.

2024. gadā ES vispārējās eksporta atļaujas izmantoja kopā 12 093 eksportētāji, no kuriem 50 % izmantoja EU001, un valsts vispārējās eksporta atļaujas izmantoja 37 % eksportētāju. 2024. gadā par ES *GEA* pirmreizējo izmantošanu paziņoja vai šajā nolūkā reģistrējās 1044 eksportētāji (45 % gadījumu attiecās uz EU001) un par valsts *GEA* pirmreizējo izmantošanu paziņoja vai šajā nolūkā reģistrējās 644 eksportētāju.

Eksportētāji, kas paziņojuši par ES un valsts vispārējo eksporta atļauju izmantošanu vai reģistrējušies šajā nolūkā

GEA tips	GEA izmantojošo eksportētāju skaits	Pirmreizējo paziņojumu vai pirmreizējo reģistrāciju skaits
EU001	6 036	759
EU002	293	35
EU003	492	74
EU004	361	44
EU005	51	32
EU006	128	15
EU007	58	20
EU008	161	65
Valsts GEA	4 513	644

Datus sniegušas 23 dalībvalstis.

18. attēls. Eksportētāji, kas paziņojuši par ES un valsts vispārējo eksporta atļauju izmantošanu vai reģistrējušies šajā nolūkā

5. DATI PAR DIVĒJĀDA LIETOJUMA PRECĒM, KAS KLASIFICĒTAS PIE KIBERNOVĒROŠANAS PRECĒM SAKAŅĀ AR REGULAS 2. PANTA 20. PUNKTU

2024. gadā dalībvalstis saņēma kopumā 320 pieteikumus (19. attēls) par kibernetovērošanas preču eksportu, un tie galvenokārt attiecās uz telesakaru pārtveršanas sistēmām (233 pieteikumi), kā arī komunikācijas uzraudzības programmatūru (46 pieteikumi) un ielaušanās programmatūru (18 pieteikumi). 20.1 un 20.2. attēlā ir norādīti 71 kibernetovērošanas preču eksporta pieteikumu galamērķis. 2024. gadā tika izdotas 293 atļaujas un atteiktas 13 atļaujas. Tas liecina par diezgan stabilu kibernetovērošanas preču licenču skaitu (330 licences

³⁴ Saskaņā ar ES vispārējo eksporta atļauju noteikumiem regulas II pielikumā “[e]ksportētājs, kas izmanto šo atļauju, par šīs atļaujas pirmreizējo izmantošanu informē tās dalībvalsts kompetento iestādi, kurā eksportētājs ir rezidents vai ir iedibinājies, 30 dienu laikā no pirmreizējā eksporta dienas vai arī, ja tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā eksportētājs ir rezidents vai ir iedibinājies, to paredzējusi, pirms šīs atļaujas pirmreizējās izmantošanas”. Dalībvalstis paziņo Komisijai par minētajai atļaujai izvēlēto paziņošanas mehānismu. Komisija tai paziņoto informāciju publicē *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša C sērijā*.

izdotas 2023. gadā), kas liecina, ka ir beigusies kopš 2020. gada novērotā augšupejošā tendence. Kibernetizācijas preču eksporta atteikumu skaits³⁵ samazinājās (2023. gadā bija 20 atteikumi).

Kibernetizācijas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa preču veidiem

Preces veids		Apjoms
CS1	Ielaušanās programmatūra	18
CS2	Telesakaru pārtveršanas sistēmas	233
CS3	Interneta uzraudzības sistēmas	11
CS4	Komunikācijas uzraudzības programmatūra	46
CS5	Tiesu medicīnas/izmeklēšanas rīki	0
CS6	Citas sarakstā iekļautās preces, ko var izmantot kā kibernetizācijas preces	12

Datus sniegušas 15 dalībvalstis.

19. attēls. Kibernetizācijas preču eksporta pieteikumi³⁶

Kibernetizācijas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

³⁵ Plašāku informāciju par kibernetizācijas precēm sk. 2024. gada 16. oktobra vadlīnijās, kas minētas 7. zemspējas piezīmē.

³⁶ Ņemiet vērā, ka saskaņā ar regulas 11. pantu dalībvalstu izdotas licences ir nepieciešamas arī konkrētu regulas IV pielikumā uzskaitītu kibernetizācijas preču eksportam ES iekšienē.

20.1. attēls. Kibernetizācijas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

Kibernetizācijas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

AE	Apvienotie Arābu Emirāti	LA	Laosa
AL	Albānija	LY	Lībija
AM	Armēnija	MA	Maroka
AR	Argentīna	MD	Moldova
AU	Austrālija	MN	Mongolija
AZ	Azerbaidžāna	MX	Meksika
BA	Bosnija un Hercegovina	MY	Malaiija
BB	Barbadosa	MZ	Mozambika
BD	Bangladeša	NA	Namībija
BI	Burundija	NG	Nigērija
BJ	Benina	NO	Norvēģija
BN	Bruneja	NZ	Jaunzēlande
BR	Brazīlija	OM	Omāna
BW	Botsvāna	PH	Filipīnas
CA	Kanāda	PK	Pakistāna
CH	Šveice	QA	Katara
CI	Kotdivuāra	RS	Serbija
CL	Čīle	RW	Ruanda
CO	Kolumbija	SG	Singapūra
DO	Dominikānas Republika	SO	Somālija
DZ	Alžīrija	SR	Surinama
EG	Ēģipte	TH	Taizeme
GB	Apvienotā Karaliste	TL	Austrumtimora
GE	Gruzija	TM	Turkmenistāna
GH	Gana	TR	Turcija
GN	Gvineja	TT	Trinidāda un Tobāgo
HN	Hondurasa	TW	Taivāna
ID	Indonēzija	TZ	Tanzānija
IL	Izraēla	UA	Ukraina
IN	Indija	UG	Uganda
IQ	Irāka	ASV	Amerikas Savienotās Valstis
JM	Jamaika	UZ	Uzbekistāna
JO	Jordānija	VN	Vjetnama
JP	Japāna	ZA	Dienvēlāfrika
KH	Kambodža (Kampučija)	ZM	Zambija
KZ	Kazahstāna		

20.2. attēls. Kibernetizācijas preču eksporta pieteikumi sadalījumā pa galamērķiem

6. INFORMĀCIJA PAR PĀRVALDĪBU UN IZPILDI

Dalībvalstis ir paziņojušas šādu informāciju par regulas pārvaldību un izpildi 2024. gadā:

- Eiropas Savienībā kontroles pārvaldībā tieši iesaistīto darbinieku skaits (pilnslodzes ekvivalentos): 415.;
- pārskata gadā organizēto informatīvo pasākumu skaits: 154.;
- attiecinīgajā gadā veikto atbilstības revīziju skaits, ieskaitot muitas vai citu aģentūru veiktās revīzijas: 1353;
- ziņoto pārkāpumu skaits: 270.;

- e) eksporta kontroles noteikumu pārkāpuma gadījumā piemēroto (jebkuras attiecīgas izpildes iestādes piemēroto) administratīvo sodu un kriminālsodu vai naudassodu skaits: 144.; kā arī
- f) eksporta kontroles rīku izmantošana:
 - dalībvalstis, kas izmanto elektroniskās licencēšanas sistēmu³⁷: 19.;
 - dalībvalstis, kas izmanto klasifikācijas rīkus³⁸: 4.; kā arī
 - dalībvalstis, kas izmanto citus rīkus vai programmatūru kontroles piemērošanas atbalstam: 9.

³⁷ Elektroniskā licencēšana ir tīmekļa platforma atļauju pieprasīšanai divējāda lietojuma preču, piemēram, programmatūras un tehnoloģiju, eksportam, starpniecībai, tehniskajai palīdzībai, tranzītam un nodošanai.

³⁸ Šādi rīki var palīdzēt eksportētājiem un valstu iestādēm klasificēt preces.